

Nr 153.

Av herr **Sjödahl m. fl.**, om anslag till beredande av ökat antal friplatser m. m. för mindre bemedlade elever vid handelsgymnasier.

I sina petita till ecklesiastikdepartementet den 31 augusti 1936 har skolöverstyrelsen livligt tillstyrkt en anhållan från landets handelsgymnasier, vari begäres ett anslag av 35,000 kronor för åstadkommandet av ökat antal friplatser och nedsatta avgifter för mindre bemedlade elever. För närvarande gäller som villkor för erhållande av statsanslag, att gymnasierna äro skyldiga att åt lärjungarna bevilja befrielse från eller nedsättning i de vid läroanstalten utgående terminsavgifter till så stor utsträckning, att den minskning i avgifter, som härigenom uppkommer, utgör minst 15 procent av det belopp, vartill terminsavgifterna skolat uppgå, därest samtliga lärjungar i den tvååriga kursen erlagt fulla avgifter. Denna minimigräns för avgiftslindringar hade under åtskilliga år kunnat avsevärt överskridas. Under de senare åren hade emellertid gymnasierna på grund av försämrad ekonomi ej längre kunnat bereda eleverna så stora förmåner. De genom ålders-tillägg automatiskt stigande lärarelöner, ökade kostnader för undervisningsmateriel m. m. hade tvingat gymnasierna att alltmer närma sig den undre gränsen för avgiftslindringar. Härigenom hade det blivit nödvändigt att avslå ansökningar om friplats och nedsatt avgift från elever, vilkas ekonomiska förhållanden bort berättiga dem därtill. Gymnasierna fäste i detta sammanhang uppmärksamheten på de i jämförelse med allmänna läroverken relativt höga avgifterna vid handelsgymnasierna — 200 kronor per läsår. Elevrekryteringen vid de senare skedde från alla samhällsklasser, inte minst från lantmännens och arbetarnas. Då därtill i många fall komme ganska betydande inackorderingskostnader, måste terminsavgifterna ofta te sig väl dryga. Såsom villkor för den sålunda tarvade anslagsökningen syntes böra föreskrivas, att nu gällande procenttal för avgiftslindringar höjdes från 15 till 30.

Departementschefen anser denna höjning såsom i och för sig beaktansvärd. Emellertid har han icke tillstyrkt anslagsökningen på grund av de skäl, som statskontoret anfört för avslag, nämligen att det vore ur principiell synpunkt betänkligt att genomföra ett dylikt förslag, så länge gränsen för avgiftslindringar vid de enskilda mellanskolorna och högre flickskolorna är bestämd till 15 procent.

Gentemot ett dylikt resonemang vilja undertecknade hävda, att handelsgymnasierna ej lämpligen kunna sättas i paritet med kommunala mellanskolor eller högre flickskolor. Handelsgymnasierna äro fackskolor, som närmast äro att jämföra med de tekniska läroverken, där undervisningen är

kostnadsfri. Båda dessa skolformer kunna i lika hög grad anses utföra statliga funktioner. Framhållas bör också i detta sammanhang, att ungdomen i allt större utsträckning särskilt under de senaste åren ägnar sig åt affärsverksamhet. Affärsbanan har också visat sig kunna bereda utkomst åt allt större ungdomsskaror. Av vikt är då, att allt göres för att ekonomiskt underlätta de blivande kontorsanställdas utbildningsmöjligheter.

För en ytterligare nersättning med 15 % till 30 % av elevavgifterna vid de statsunderstödda handelsgymnasierna beräknas för arbetsåret 1937/1938 nedanstående belopp bli erforderliga för respektive gymnasier:

Stockholms handelsgymnasium	10,500 kronor
Göteborgs »	11,400 »
Malmö »	5,500 »
Hälsingborgs »	2,600 »
Örebro »	2,600 »
Norrköpings »	2,400 »
	35,000 kronor.

Under återopande av vad vi ovan anført, hemställa vi,

att riksdagen måtte besluta,
att handelsgymnasierna måtte för ökandet av antalet friplatser och nedsatta avgifter för mindre bemedlade elever erhålla ett tilläggsanslag av 35,000 kronor för arbetsåret 1937/1938 under villkor att nu gällande procenttal för avgiftslindringar höjes från 15 till 30.

Stockholm den 24 januari 1937.

Edgar Sjödahl.

O. A. Nordborg.

Ivar Ekströmer.

Rickard Lindström.